

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.5.2023
COM(2023) 613 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

**om Cyperns nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om
Cyperns stabilitetsprogram 2023**

{SWD(2023) 613 final}

RÅDETS REKOMMENDATION

om Cyperns nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Cyperns stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241³, genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av EU. I enlighet med europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar den till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom EU och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten för

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

återhämtning och resiliens uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt⁴, vilket utgjorde starten på 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i översikten kring de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Cypern var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser och skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om 2023 års utkast till budgetplan för Cypern. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet, som rådet antog den 16 maj 2023, liksom förslaget till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som rådet antog den 13 mars 2023.
- (3) EU:s ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. EU står fullt solidariskt med Ukraina och därmed är EU:s ekonomiska och sociala agenda inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att på medellång sikt fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen. Den är också starkt inriktad på att öka EU:s konkurrenskraft och produktivitet.
- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram meddelandet *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern*⁵ för att öka konkurrenskraften för EU:s nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Planen kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Målet med planen är att skapa bättre förutsättningar för att utöka EU:s tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att EU:s ambitiösa klimatmål ska uppnås, och även att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, utnyttja geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Planen bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen också fram meddelandet *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*⁶, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för EU:s och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.
- (5) Europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens. Ett fullständigt genomförande av

⁴ COM(2022) 780 final.

⁵ COM(2023) 62 final.

⁶ COM(2023) 168 final.

återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

- (6) REPowerEU-förordningen⁷ antogs den 27 februari 2023 och målet är att snabbt fasa ut EU:s beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av EU:s energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Med förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för EU:s nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given för nettonollåldern, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Med REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.
- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024. Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken⁸. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023, och efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt. Medlemsstaterna uppmanades att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att referensvärdet för underskottet på 3 % av BNP respekteras liksom en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer på medellång sikt. Kommissionen uppmanade medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna, i högre grad än vad som gjorts tidigare, rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen föreslog att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras och formuleras utifrån primära nettoutgifter så som föreslagits i dess meddelande om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning⁹. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten för återhämtnings- och resiliens och andra EU-medel används

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtnings- och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁸ COM(2023) 141 final.

⁹ COM(2022) 583 final.

på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en övergripande reform av EU:s regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att säkerställa en mer hållbar offentlig skuldsättning och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i alla medlemsstater genom reformer och investeringar. Förslagen syftar till att ge medlemsländerna mer kontroll över utformningen av sina planer på medellång sikt och samtidigt införa en striktare ordning för efterlevnadskontrollen för att säkerställa att medlemsstaterna fullgör de åtaganden som de gjort i sina finans- och strukturpolitiska planer på medellång sikt. Målet är att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.
- (9) Den 17 maj 2021 lämnade Cypern in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 28 juli 2021 antog rådet sitt beslut om godkännande av bedömningen av återhämtnings- och resiliensplanen för Cypern¹⁰. Delbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen fattar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Cypern på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.
- (10) Den 9 maj 2023 lämnade Cypern in sitt nationella reformprogram för 2023 och den 2 maj 2023 sitt stabilitetsprogram för samma år, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Cyperns halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla sin återhämtnings- och resiliensplan också återspeglas i det nationella reformprogrammet för 2023.
- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Cypern¹¹. Den innehöll en bedömning av hur väl Cypern hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten behandlades också Cyperns framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå EU:s överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning, och även framstegen med att nå FN:s mål för hållbar utveckling.

¹⁰ Rådets genomförandebeslut av den 28 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Cyperns återhämtnings- och resiliensplan (ST 10686/2021; ST 10686/2021 ADD 1).

¹¹ SWD(2023) 613 final.

- (12) Kommissionen har gjort en fördjupad granskning av Cypern enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 och offentliggjorde resultatet den 24 maj 2023¹². Kommissionen drog slutsatsen att Cypern har makroekonomiska obalanser. Framför allt är sårbarheter i fråga om privat och offentlig skuldsättning och hög utlandsskuld fortfarande ett problem, även om de har minskat överlag. I synnerhet den höga skuldsättningen, inbegripet nödlidande lån, har minskat kraftigt och väntas fortsätta att minska, samtidigt som bytesbalansunderskottet fortfarande utgör ett problem. Den privata skuldsättningen har minskat sedan 2015, utom 2020 till följd av covid-19-krisen, och väntas fortsätta att nedåt i år och nästa år med stöd av den nominella tillväxten i BNP. Stigande räntor kan dock medföra problem med betalning av räntor och amorteringar, då lån med rörlig ränta dominerar. Den privata skuldsättningen och utlandsskulden påverkas av de specialföretag som finns i Cypern, vilket driver upp nivåerna men innebär en begränsad risk för ekonomin. Bankernas nödlidande lån har minskat markant de senaste åren tack vare avyttring av nödlidande lån, avskrivningar, kontanta återbetalningar, skuldsanering och utbyte av skulder mot tillgångar. Den offentliga skulden har minskat stadigt och är nu lägre än före pandemin, och den väntas minska ytterligare 2023 och 2024. Trots turismens återhämtning växte underskottet i bytesbalansen 2022 till följd av den starka inhemska efterfrågan och de höga energipriserna. Även om underskottet väntas bli lite mindre i år och nästa år kommer det att vara fortsatt stort. De politiska åtgärderna har gett resultat. Flera åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanen väntas bidra till att diversifiera ekonomin, stödja exporttillväxten och minska det alltför stora beroendet av oljeimport. Som ett led i återhämtnings- och resiliensplanen antogs i mitten av 2022 ett paket med lagändringar för företag som köper upp lån och för kreditförvaltare, vilket förbättrade deras arbetsförutsättningar och bidrog till att minska de nödlidande lånen. Stoppet för utmätningsförfaranden, vilket har förlängts flera gånger, upphörde i februari. Effektiva regelverk för utmätning är avgörande för att uppmuntra låntagare att delta i låneomstrukturering, ytterligare minska de nödlidande lånen i ekonomin, bidra till minskad privat skuldsättning och stärka betalningsdisciplinen.
- (13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat¹³ förbättrades saldot i Cyperns offentliga finanser från ett underskott på 2,0 % av BNP 2021 till ett överskott på 2,1 % 2022, medan den offentliga skuldkvoten sjönk från 101,2 % av BNP i slutet av 2021 till 86,5 % av BNP i slutet av 2022.
- (14) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av stigande energipriser. År 2022 vidtogs till exempel inkomstminskande åtgärder såsom sänkt punktskatt på bränsle (7 cent per liter för bensin och diesel och 5,37 cent per liter för uppvärmningsbränsle) för alla konsumenter liksom sänkt moms på hushållens elförbrukning, från 19 % till 9 % (med en ytterligare sänkning för utsatta hushåll till 5 %). En utgiftsökande åtgärd som vidtogs var att subventionera de höjda eltarifferna med 50–100 % av höjningen. För att genomföra den sistnämnda åtgärden gör regeringen utbetalningar till Cyperns elmyndighet EAC, som är helt och hållet statsägd. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för samtliga dessa åtgärder till 0,7 % av BNP 2022. Saldot i de offentliga finanserna har också påverkats av budgetkostnaderna för tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, som

¹² SWD(2023) 635 final.

¹³ Eurostats euroindikatorer, 47/2023, 21.4.2023.

beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga covid-19-åtgärder till 0,3 % av BNP 2022, från 2,9 % 2021.

- (15) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Cypern¹⁴ att under 2022 upprätthålla en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten för återhämtning och resiliens, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar.
- (16) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen¹⁵ under 2022 neutral, vilket var lämpligt mot bakgrund av hög inflation. Som rådet rekommenderat fortsatte Cypern att stödja återhämtningen med investeringar som skulle finansieras av faciliteten för återhämtning och resiliens. De utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel uppgick till 1,4 % av BNP 2022 (1,6 % av BNP 2021). Minskningen av utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel 2022 berodde på att den nya programperioden för andra unionsmedel befann sig i sin inledande fas. Nationellt finansierade investeringar gav ett kontraktivt bidrag på 0,1 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen¹⁶. Cypern upprätthöll därmed inte de nationellt finansierade investeringarna, vilket inte var i enlighet med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat nya åtgärder på inkomstsidan) ett neutralt bidrag till den finanspolitiska inriktningen. Cypern höll därmed ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter under tillräcklig kontroll.
- (17) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i stabilitetsprogrammet 2023 är optimistiskt för 2023 och realistiskt därefter. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 2,8 % 2023 och med 3,0 % 2024. I jämförelse spår kommissionens vårprognos 2023 en lägre real tillväxt i BNP på 2,3 % 2023 och 2,7 % 2024, främst på grund av att den inhemska efterfrågan bidrar mindre till tillväxten.
- (18) I stabilitetsprogrammet för 2023 räknar regeringen med att överskottet i de offentliga finanserna kommer att minska marginellt från 2,1 % av BNP 2022 till 2,0 % av BNP 2023. Enligt programmet förväntas den offentliga skuldkvoten sjunka från 86,5 % i slutet av 2022 till 81,1 % i slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett offentligt överskott på 1,8 % av BNP 2023. Detta är i linje med det beräknade överskottet enligt stabilitetsprogrammet. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot på 80,4 % i slutet av 2023.
- (19) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsätta att påverkas av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Det handlar om åtgärder som förlängts efter 2022 (framför allt sänkt punktskatt på bränsle för alla konsumenter och

¹⁴ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Cyperns stabilitetsprogram 2021, EUT C 304, 29.7.2021, s. 58.

¹⁵ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan), exklusive covid-19-relaterade tillfälliga krisåtgärder men inbegripet utgifter som finansieras med icke-återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över de offentliga finanserna.

¹⁶ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett expansivt bidrag på 0,2 procentenheter av BNP.

subventionering av de höjda eltarifferna). Nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna beräknas i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 0,4 % av BNP 2023¹⁷. Merparten av åtgärderna 2023 verkar inte vara riktade mot de mest utsatta hushållen och företagen, och många av åtgärderna bevarar inte fullt ut prissignalen för att minska energiefterfrågan och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 de riktade stödåtgärder som ska beaktas vid bedömningen av efterlevnaden av rekommendationen för 2023 uppgå till 0,0 % av BNP 2023 (jämfört med 0,1 % av BNP 2022).

- (20) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Cypern¹⁸ att under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹⁹, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Cypern bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Cypern rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel.
- (21) I sin höstprognos 2023 förutser kommissionen att den finanspolitiska inriktningen blir i stort sett neutral (-0,1 % av BNP) 2023. Detta följer på en neutral finanspolitisk inriktning 2022 (0,0 % av BNP). Ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) beräknas ge ett neutralt bidrag på 0,0 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen 2023. Detta inbegriper minskningen av kostnaden för de riktade stödåtgärderna för de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser, vilken motsvarade 0,1 % av BNP. Den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter är sammantaget i överensstämmelse med rådets rekommendation. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel beräknas uppgå till 0,8 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,8 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen²⁰. Cypern planerar därför att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel och förväntas upprätthålla de nationellt finansierade investeringarna. Cypern planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, såsom ett system för styrning av Cyperns elmarknad, uppförande av nya energieffektiva byggnader, däribland ett nytt mentalsjukhus, uppgradering av energieffektiviteten hos skolbyggnader och tryggad vattenförsörjning för regionerna Nicosia och Larnaca genom uppförande av en reservoar, som delvis finansieras genom faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel.

¹⁷ Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för dessa åtgärder, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹⁸ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Cyperns nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Cyperns stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 104).

¹⁹ Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Cyperns potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 8,2 % i nominella termer.

²⁰ Bidraget från andra nationellt finansierade kapitalutgifter förväntas vara neutralt, 0,0 procentenheter av BNP.

- (22) Enligt stabilitetsprogrammet förväntas det offentliga underskottet öka till 2,3 % av BNP 2024. Ökningen 2024 återspeglar främst de ökade intäkterna från sociala avgifter från och med den 1 januari 2024. Enligt programmet väntas den offentliga skuldkvoten minska till 72,9 % i slutet av 2024. Utifrån de politiska åtgärder som var kända vid prognosens stoppdatum räknar kommissionen i sin vårprognos 2023 med ett offentligt överskott på 2,1 % av BNP 2024. Detta är i linje med det beräknade överskottet i programmet. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot på 72,5 % i slutet av 2024.
- (23) Enligt stabilitetsprogrammet ska samtliga energistödåtgärder fasas ut 2024. Kommissionen utgår också ifrån att energistödåtgärderna kommer att fasas ut helt 2024. Detta bygger på antagandet att inga nya energiprishöjningar sker.
- (24) Enligt programmet planerar Cypern att uppnå budgetmålet på medellång sikt – ett strukturellt budgetsaldo på 0,0 % av BNP – 2023 och behålla det under resten av programperioden. Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas det strukturella saldot ligga på +0,9 % av BNP 2023 och +1,3 % av BNP 2024, vilket är över budgetmålet på medellång sikt. En försiktig finanspolitik 2024 kommer också att bidra till att stärka utlandsställningen.
- (25) Med oförändrad politik förutspår kommissionen i sin vårprognos 2023 att de nationellt finansierade primära nettoutgifterna²¹ kommer att öka med 3,6 % 2024.
- (26) Enligt programmet förväntas de offentliga investeringarna minska från 3,0 % av BNP 2023 till 2,8 % av BNP 2024. De lägre investeringarna återspeglar en konstant nominell investeringsnivå vid högre BNP.
- (27) I stabilitetsprogrammet beskrivs utvecklingen av finanspolitiken på medellång sikt fram till 2026. Enligt programmet förväntas det offentliga överskottet ligga kvar på 2,3 % av BNP 2025 och öka till 2,4 % av BNP 2026. Saldot i de offentliga finanserna beräknas därför uppnå fördragets relevanta referensvärde under programperioden. Enligt programmet förväntas den offentliga skuldkvoten sjunka från 72,9 % i slutet av 2024 till 60,1 % i slutet av 2026.
- (28) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till samma förordning ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Genomförandet av Cyperns återhämtnings- och resiliensplan pågår, även om det finns viss risk för förseningar. Cypern lämnade in en betalningsansökan som motsvarade 14 delmål i planen och resulterade i en total utbetalning på 85 miljoner euro. Cyperns återhämtnings- och resiliensplan är relativt omfattande och komplex. För att minimera risken för förseningar är stark styrning och fortlöpande övervakning av återhämtnings- och resiliensplanen avgörande. Cyperns återhämtnings- och resiliensplan väntas revideras så att den innefattar REPowerEU-åtgärder och beaktar sänkningen av det högsta ekonomiska bidraget. Ett snabbt införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Cyperns strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för att genomförandet av

²¹ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturell arbetslöshet.

återhämtnings- och resiliensplanen ska lyckas, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, och för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.

- (29) Kommissionen godkände alla sammanhållningspolitiska programdokument från Cypern 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, om den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Cypern.
- (30) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som tas upp i återhämtnings- och resiliensplanen står Cypern inför ett antal ytterligare utmaningar med koppling till företagsklimatet, särskilt när det gäller styrningen av statsägda företag, utbyggnaden av förnybara energikällor samt uppgradering och modernisering av elnätet, sammanlänkning av energinät, energieffektivitet, hållbara transporter och grön kompetens.
- (31) Styrningssystemet uppvisar brister i förhållande till internationella standarder (t.ex. OECD:s riktlinjer för styrning av statsägda företag och Världsbankens verktygslåda för styrning av statsägda företag). Framför allt skulle ökad transparens och större ansvarsskyldighet i fråga om ekonomiska resultat och offentliga mål öka de statsägda företagens effektivitet och ändamålsenlighet. Detsamma gäller genomförandet av bästa praxis, såsom en meritbaserad och transparent process för nomineringar till statsägda företags ledningsorgan. En överföring av statsägda företags ägarfunktion från politiskt inriktade fackministerier till ett särskilt centralt organ eller åtminstone inrättandet av en centraliserad övervakningsenhet inom Finansministeriet skulle också förbättra den nuvarande situationen. Förbättrad styrning skulle även bidra till att säkerställa att statsägda företags viktiga offentliga investeringsprojekt slutförs i tid, vilket i sin tur underlättar den gröna och den digitala omställningen. Genom att agera i fråga om statsägda företag skulle styrningen i Cypern bli effektivare och marknaden för lokala och utländska företag bli rättvisare och öppnare. Detta är i linje med målen i den långsiktiga strategin för Cypern och den underliggande handlingsplanen (under initiativområdet "Modernisera halvstatliga organisationer och skapa rätt incitament för innovation och effektivitet"). Politiska åtgärder som syftar till att förbättra styrningen av statsägda företag kan också bidra till att öka den offentliga sektorns effektivitet.
- (32) De förnybara energikällornas fulla potential skulle kunna frigöras ytterligare i Cypern, framför allt genom att man fortsätter att investera i uppgradering och modernisering av elnätet och genom att man väljer anläggningar för energilagring på nätnivå. Energiköpsavtal och differenskontrakt kan vara lämpliga ekonomiska styrmedel för att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor. Cypern använder för närvarande ingen gas, men olja utgör 83,2 % av den totala energiförsörjningsmixen. Med tanke på de kraftigt fluktuerande energipriserna på de globala marknaderna är det avgörande för den cypriotiska ekonomins hållbarhet att minska på det kraftiga beroendet av olja, som importerats fullt ut. För att diversifiera energiförsörjningen och minska importberoendet vore det fördelaktigt för Cypern att främja ytterligare sammanlänkningar av elnät och utbyggnad av förnybara energikällor samt nya investeringar i infrastruktur och nätverk. Energieffektivitetspolitiken skulle dessutom kunna utökas och påskyndas för att hålla nere ökningen av energiförbrukningen, som ligger långt över EU-genomsnittet. Energieffektivitetsåtgärder förväntas också bidra till att ta itu med den energifattigdom som en hög andel av befolkningen (19,4 % 2021) upplever, bland annat genom att använda sammanhållningspolitiska fonder när

så är lämpligt. En övergång till hållbara transporter skulle gynna Cypern. För närvarande är ön beroende av privata transporter, och hela transportsektorn stod för 21 % av de totala utsläppen av växthusgaser 2020 samtidigt som andelen nyregistrerade elfordon och antalet laddningspunkter per fordon är lägst i EU. Det krävs högre ambitioner för minskade utsläpp av växthusgaser och en ökad andel förnybar energi och högre energieffektivitet om Cypern ska kunna nå målen i 55 %-paketet.

- (33) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Under 2022 rådde arbetskraftsbrist inom ett antal yrken med specifik kompetens eller kunskap som krävs för den gröna omställningen, och antalet lediga jobb ökade inom nyckelsektorer (t.ex. byggsektorn och tillverkningsindustrin). Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen.
- (34) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande²² återspeglas i rekommendation 1 nedan.
- (35) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och undvika att öka aggregerad efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energipristrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitiken och motverka kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. För Cypern bidrar rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 till genomförandet av den första, andra, tredje och fjärde rekommendationen för euroområdet.
- (36) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2023 och stabilitetsprogrammet för samma år. Dess rekommendationer i enlighet med artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendation 1 nedan. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar bland annat till att hantera sårbarheter med koppling till den privata och offentliga skuldsättningen och utlandsskulden. Rekommendation 2 bidrar till att hantera rekommendation 1. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar

²²

Enligt artiklarna 5.2 och 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationerna för euroområdet i enlighet med skäl 35.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Cypern att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de energistödåtgärder som var i kraft i slutet av 2023. Om förnyade energiprishöjningar skulle kräva stödåtgärder, säkerställa att dessa är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, att de har en finanspolitiskt överkomlig kostnad och att de bevarar incitamenten för energibesparingar. Samtidigt som man upprätthåller en sund offentligfinansiell ställning under 2024 bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett ändamålsenligt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra EU-medel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

Underlätta en minskning av den privata skuldsättningen, inbegripet genom att införa effektiva ramar för obestånd.

För perioden efter 2024 fortsätta att eftersträva investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt och upprätthålla en försiktig offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

2. Påskynda genomförandet av sin återhämtnings- och resiliensplan, även genom att säkerställa tillräcklig administrativ kapacitet, och snabbt slutföra REPowerEU-kapitlet i syfte att snabbt börja genomföra det. Fortsätta att snabbt genomföra de sammanhållningspolitiska programmen, i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.
3. Vidta åtgärder för att förbättra styrningen av statsägda företag i enlighet med internationella standarder.
4. Minska beroendet av fossila bränslen och diversifiera energiförsörjningen. I högre grad använda all outnyttjad potential för produktion av förnybar energi, påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor genom att använda lämpliga ekonomiska styrmedel och göra ytterligare investeringar i uppgradering och modernisering av elnätet, inbegripet anläggningar för energilagring. Påskynda utvecklingen av sammanlänknings- och elnät. Utöka och påskynda energieffektivitetsåtgärder, också för att avhjälpa energifattigdomen, samt övergången till hållbara transporter. Öka de politiska insatserna i syfte att tillhandahålla och förvärva de färdigheter som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*